

การพัฒนาสมรรถนะการสอนครูภาษาไทยโดยใช้กระบวนการนิเทศการสอน
แบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล

Competency Development in Teaching Thai Language Teachers by using Cooperative
Professional Development of the Schools in Ronthongmonkhoh Network

สิริมา ทองใบ¹, ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

บทคัดย่อ

การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปหรือครูกับผู้นิเทศร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สมรรถนะการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการพัฒนาสมรรถนะ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นักเรียน และผู้นิเทศที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 301 คน และผู้นิเทศภายในโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล จำนวน 10 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจง โดยสุ่มจำนวนตามชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือในการนิเทศ ส่วนที่ 2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยมีแบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสมรรถนะการสอนและนำความรู้จากการนิเทศมาปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และมีความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด
2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล มีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนา สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนา
3. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
4. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยชั้น 6 หลังจากการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี โดยเห็นว่าครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งในทุกกิจกรรมมากกว่า ร้อยละ 60

5. ผู้นิเทศมีความคิดเห็นของต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเหมาะสมกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุดทำให้กระบวนการแก้ปัญหาที่มีความชัดเจน

ข้อค้นพบจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพทำให้เกิดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการพัฒนาคู ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

คำสำคัญ : สมรรถนะ / ภาษาไทย / การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

Abstract

Presently, it is probably the most appropriate supervision because the Cooperative Professional Development is a process of supervision where there are teachers from two or more people or teachers and supervisor collaborate to work to improve teaching and learning of their own development. The researcher is interested to study this topic with the aims to 1) study teaching performance of the Thai language teachers, primary school grade 6 2) compare reading performance of students at grade 6 before and after the development and 3) study the opinions Thai language teachers, students and supervisors towards Cooperative Professional Development. The samples used in this study include Thai language teachers at Grade 6 with the amount of 10 people, students at Grade 6 amount of 301 people and the internal supervisors in Ronthongmonkhon network amount of 10 people. Using random sampling, random number based on grade 6 of each school and purposive sampling. The instruments used in this research is tool for supervision while the second part is tool to collect research data including tests, evaluation form, questionnaires, interviews and group chats. The data are analyzed by using statistics of percentage, means, standard deviation and Content analysis.

The results showed that:

1. Teaching performance of the Thai language teachers, primary school grade 6, has knowledge gained from supervision a knowledge of supervisory practices is at a high level, and the ability to solve problems of teaching is at the highest level.

2. The comparison of the reading performance of students at grade 6 in the Schools of Ronthongmonkhon Network, the average after development is higher than the average before development.

3. Thai language teachers have opinions towards the compliance of Cooperative Professional Development, in the overall is at the highest level.

4. The students have opinions towards learning and teaching Thai language for Grade 6, after the Cooperative Professional Development, in the overall is at the high level, they note that the teachers are frequent practice in all activities more than 60 percent.

5. The supervisors have their opinions towards the Cooperative Professional Development that

appropriate to the learning reform. In the field of teaching, teachers can analyze the teaching problems at the point which make clear solution.

The findings from the research show that the Cooperative Professional Development cause internal supervision be systematic, develop the teachers, the executive and supervisors cooperate for higher student learning achievement.

Keywords: Performance / Thai language / Cooperative Professional Development

บทนำ

ปัจจุบันเด็กไทยมีปัญหาการอ่านที่ตกเกณฑ์มาตรฐาน กว่า 3 หมื่นคน แม้จะเป็นตัวเลขที่ลดลง แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่ครูและโรงเรียนต้องช่วยกันแก้ปัญหาผลการวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการสอบระดับชาติ พบว่า ปี 2552 มีเด็กอ่านต่ำกว่ามาตรฐานกว่า 30,000 คน ซึ่งลดลงจากปี 2551 ที่มีเด็กอ่านต่ำกว่ามาตรฐาน 50,000 คนทั้งนี้การวัดความสามารถในการอ่านเขียนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ไม่ได้หมายความว่า เด็กอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ ครู โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 175 แห่งทั่วประเทศต้องช่วยกันแก้ปัญหาการอ่านเขียนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ด้วยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ให้ได้ว่าเด็กเหล่านี้เรียนอ่อนเพราะอะไร เพื่อที่จะแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549)

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย ร่อนทองมงคล พบว่า การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการในลักษณะที่ผู้บริหาร กำหนดบทบาทและวิธีการนิเทศโดยตนเอง และจัดกิจกรรมการนิเทศไม่หลากหลายไม่สนองต่อปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนอย่างแท้จริงและไม่คำนึงถึงศักยภาพของครูผู้สอนรายบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์, 2554) และจากรายงานผลการปรับปรุงประสิทธิภาพการนิเทศ (การนิเทศ 100%) ของสำนักงานการศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2554 พบปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน กล่าวคือ 1) การเตรียมการสอนและการเขียนแผนการสอนยังไม่เป็นปัจจุบัน 2) การเขียนแผนการสอนยังเป็นกาสอนให้นักเรียนเรียนโดยการจำ 3) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง 4) ครูยังไม่ใช้ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน 5) การวัดประเมินผลของครูส่วนใหญ่เน้นการวัดความรู้ความจำ

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน พ.ศ. 2555 พบว่า การเรียนการสอนในชั้นเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล มีคะแนนด้านการอ่านภาษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและพฤติกรรมการสอนจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยพฤติกรรมการสอนที่ดีจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ดังที่อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 28) กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดี 13 ประการ ประกอบด้วย การสอนที่มีการเตรียมการสอนมาอย่างดีทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทุกด้าน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องวัตถุประสงค์ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้รับความสนใจ

ผู้เรียน มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสม บรรยากาศเป็นประชาธิปไตย มีกระบวนการที่ดีใช้หลักการวัดผลและประเมินผลการเรียน และผู้สอนมีความเป็นครู ทั้งนี้หากคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์

ดังนั้น โรงเรียนจึงหาแนวทางที่จะพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงโดยดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือและติดตามครูให้สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพราะกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ดังที่สเปียร์ (Spear, 1976:16) กล่าวโดยสรุปไว้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศการนิเทศการสอน (Instructional Supervision) เป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการนิเทศการศึกษา ซึ่งการนิเทศการสอนเป็นการทำงานร่วมกันกับครูผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพการนิเทศการสอน มีแนวคิดหลากหลายที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งแต่ละแนวคิดก็มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ตามสถานการณ์ บริบท และปัญหาที่แตกต่างกัน ไม่มีแนวคิดใดที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสถานการณ์ ทุกองค์กร หรือทุกสภาพการณ์ แนวคิดวิธีการต่าง ๆ เป็นเพียงความเชื่อ แนวทางการปฏิบัติงานที่มีเหตุผลรองรับให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการนิเทศ ได้ศึกษาพิจารณากันครอง และนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นอีกแนวคิดหนึ่งในหลาย ๆ แนวคิดทางด้านการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นวิธีการนิเทศการสอนวิธีหนึ่งที่มีเป้าหมายอยู่ที่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองหรืองานที่ตนเองรับผิดชอบร่วมกัน การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperation Professional Development) ในยุคปัจจุบันน่าจะเป็นวิธีการนิเทศที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปหรือครูกับผู้นิเทศร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง หรืองานที่ตนเองรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีการสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน (วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2553 :13,15,134)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูภาษาไทย มีหน้าที่ในการสอน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงมีความสนใจที่จะใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน คาดว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการวัดผลประเมินผลการสอนของครูภาษาไทยด้านทักษะอื่น ๆ และรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการสอนของครูภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการพัฒนาสมรรถนะการสอนตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3.3 ความคิดเห็นของผู้นิเทศที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล ปีการศึกษา 2557 จำนวน 10 คน และ ผู้นิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศการสอน จำนวน 10 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย ร่อนทองมงคล จำนวน 1,065 คน ใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ ได้จากการเปิดตารางของเคริจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) โดยการสุ่มจำนวนตามชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละโรงเรียน จำนวน 301 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ระดับสมรรถนะการสอนและความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2) สมรรถนะการเรียนรู้วิชาภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3. ขอบเขตเวลา ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ มีกำหนด 1 ภาคเรียน คือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2557

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์ตามแนวคิดของ ไพฑูริย์ ทิพย์สุข (2554 : 37) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศเป็นกระบวนการและวิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อยหาทางปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2550 : 11) ได้กำหนดขอบข่ายกิจกรรมการประเมินผลการนิเทศไว้ว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ประเมินความคิดเห็น เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ การสรุปผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติในโอกาสต่อไป และประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสรุปได้ว่าการประเมินผลการนิเทศเป็นกระบวนการ วิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างเป็น

ระบบ มีความต่อเนื่อง เป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารและผู้มีหน้าที่นี้เทศจะต้องให้ความร่วมมือกัน ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ใช้เครื่องมือและเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์และจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาจุดด้อย และเสริมจุดเด่น ปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อผลในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดกระบวนการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ตามแนวคิดของ วัชราน เล่าเรียนดี (2551 : 136) กล่าวว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย การวางแผนร่วมกัน ระหว่างครูที่สนใจจะร่วมพัฒนางานของตน (ใช้เวลาไม่มากนัก) เลือกประเด็นที่สนใจที่จะพัฒนาปรับปรุง นำเสนอโครงการและขั้นตอนการปฏิบัติ แสวงหาความรู้ วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศในแบบดังกล่าว เช่น การสังเกตการสอน การวิเคราะห์การสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การกำหนดวัน - เวลา ที่จะสังเกต การสอน ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ดำเนินการตาม กระบวนการในแต่ละประเด็นที่จะพัฒนาอย่างน้อย 2 ครั้ง ในแต่ละประเด็นที่จะพัฒนาปรับปรุง และ สรุปผลการพัฒนา รายงานผลและความสำเร็จที่จำเป็น

1.3 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2551 ได้สรุปตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติ ทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบ กิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการ คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

1.4 แนวคิดสมรรถนะของครู

ผู้วิจัยได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพครู ตามแนวคิดของ เทื่อน ทองแก้ว (2550 : 89) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะครู ต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ การพัฒนาครูก่อให้เกิด ประโยชน์โดย การพัฒนาครู ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถนะในการสอน มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ดีขึ้น การพัฒนาครู ช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลา และลดความสูญเปล่าทางวิชาการ เพราะครูที่ได้รับการ พัฒนาจนเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำอะไรผิดพลาดง่าย ๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ ทำการสอนนักเรียนได้ผลเต็มที่และตรงตามจุดประสงค์ ส่วนนักเรียนก็มีความรู้ความสามารถ ตามเกณฑ์ที่กำหนด การพัฒนาครู ช่วยทำให้ครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เพิ่ง ได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานใหม่ ๆ และครูที่ย้ายไปทำการสอน ณ ที่ทำงานแห่งใหม่ การพัฒนาครู ช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานในสายงานต่าง ๆ เพราะครูที่ได้รับ

การพัฒนาที่ดีและอย่างต่อเนื่อง จะมีความเข้าใจงาน การสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี การพัฒนาครูช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานกล่าวคือ ทำให้ครูทุกคนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางการบริหารที่มีสถานภาพดีขึ้น ช่วยทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งในด้านความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งหลักการปฏิบัติงานและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

1.5 บริบทโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล จำนวน 10 โรงเรียน ประกอบด้วย 1)โรงเรียนธนาคารออมสิน 2) โรงเรียนบ้านคลองลอย 3) โรงเรียนบ้านวังน้ำเขียว 4)โรงเรียนบ้านทุ่งเชือก 5) โรงเรียนบ้านคอนสำนึก 6)โรงเรียนบ้านทองมงคล 7) โรงเรียนบ้านราษฎร์ประสงค์ 8) โรงเรียนบ้านในลือค 9) โรงเรียนบ้านธรรมรัตน์ และ 10) โรงเรียนบ้านวังยาว

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยประชากรที่ศึกษาเป็นบุคลากรของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 10 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 301 คน 3) ผู้นิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 10 คน และ 4) ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ที่รับผิดชอบวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน เป็นแหล่งข้อมูลการวิจัย

2. ขั้นตอนการวิจัย มีกระบวนการพัฒนาดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

3.1 แผนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 4 แผน

3.2 เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านครูผู้สอน จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

3.2.1.1 แบบประเมินสมรรถนะการสอนของครูภาษาไทย มี 3 ด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านการนำความรู้จากการนิเทศมาปฏิบัติ และ 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาคำถามการเรียนการสอน

3.2.1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูภาษาไทยโดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล

3.2.1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาไทยกับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3.2 ด้านนักเรียน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

3.2.1 แบบทดสอบสมรรถนะการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังพัฒนา

3.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

3.3 ด้านผู้นิเทศจำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือในการวิจัย มี 2 ส่วน คือ 1) แผนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 5 ขั้นตอน 2) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลด้านครูผู้สอน ข้อมูลด้านนักเรียน ข้อมูลด้านผู้นิเทศ และด้านการสนทนากลุ่ม

5. การหาคคุณภาพเครื่องมือ

5.1 แผนการนิเทศที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบวิชาภาษาไทยที่เป็นผู้ร่วมการวิจัยครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาในตารางวิเคราะห์เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการนิเทศกับจุดประสงค์นำทาง IOC นำตารางการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละแผนการนิเทศทั้ง 5 แผน โดยพิจารณาความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป

5.2 แบบประเมินระดับพัฒนาการด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยหลังจากที่ได้รับ การนิเทศตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางด้านการนิเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผลแล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง นำผลไปวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มีค่ามากกว่า 0.63

5.3 แบบทดสอบสมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตามสมรรถนะที่เป็นปัญหาในห้องเรียน เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

5.4 การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้นิเทศ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยเสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

6.1 ข้อมูลด้านการนิเทศ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นพรรณนาความ

6.2 ข้อมูลด้านครูผู้สอน

6.2.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินระดับพัฒนาการด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

6.2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่มีต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพโดยใช้การวิเคราะห์และสถิติดังนี้

- 1) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน ด้วยการใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- 2) วิเคราะห์สมรรถนะการสอนของครูวิชาภาษาไทย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 ข้อมูลด้านนักเรียน จำนวน 2 รายการ คือ

6.3.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบสมรรถนะการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา โดย

1) วิเคราะห์ผลของการทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาโดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) นำค่าเฉลี่ยของการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบความก้าวหน้า

6.3.2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยหาค่าร้อยละของความถี่ และนำค่าร้อยละของความถี่มาจัดลำดับ

6.4 ข้อมูลด้านผู้นิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลของผู้นิเทศจากการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และเสนอผลโดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย

1.1 ด้านความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศการสอน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ลำดับแรก คือ การประชุมกลุ่มการแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมา คือ กระบวนการและขั้นตอนการประเมินผลทักษะการอ่าน ลำดับที่สาม คือ กระบวนการและขั้นตอนการพัฒนา ทักษะการอ่าน และลำดับสุดท้าย คือ การหาแนวทางพัฒนาพร้อมกำหนดคนวัตกรรมการพัฒนาการสอน ภาษาไทย

1.2 ด้านการนำความรู้จากการนิเทศมาปฏิบัติ พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการนำความรู้จากการนิเทศมาปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ การพัฒนาทีมงานทั้งในด้านความรู้ความคิดและด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่เสมอ รองลงมา คือ ความสามารถนำผลการสังเกตการณ์สอนมาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับที่สาม คือ ความสามารถวางแผนการพัฒนาการสอนโดยจัดทำโครงการ พัฒนาการสอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลำดับสุดท้าย คือ ความสามารถดำเนินการพัฒนา ผู้เรียนด้วยเทคนิควิธีได้อย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยความร่วมมือของเพื่อนครู รองลงมา คือความสามารถวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่พบใน การจัดการเรียนการสอน ลำดับที่สาม คือ การนำข้อจำกัดของการทำงานมาร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนา โดยเพื่อนครูแบบร่วมมือกันเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และลำดับสุดท้าย คือ การเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนรับทราบปัญหาและร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการการนิเทศการสอนแบบเพื่อร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า สมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล จำนวน 10 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนา ($\bar{X} = 48.12$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 35.76$) และมีร้อยละความก้าวหน้า ร้อยละ 12.

3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ที่มีต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบ เพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็น

ต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ได้รวบรวมและวิเคราะห์ผลการสอนในปีที่ผ่านมา ทราบปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขการเรียนการสอน ทราบจุดที่จะพัฒนาการเรียนการสอน สามารถร่วมมือกับเพื่อนครูในการพัฒนานักเรียน ทราบวิธีการที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหา สามารถปฏิบัติการพัฒนาตามขั้นตอนได้ถูกต้อง สามารถปฏิบัติการพัฒนาตามขั้นตอนได้ถูกต้อง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสูงขึ้น สามารถเขียนโครงการพัฒนาให้ตรงกับสภาพปัญหา สามารถวิเคราะห์ผลการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถรายงานผลการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง

4. ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี โดยเห็นว่าครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งในทุกกิจกรรมมากกว่าร้อยละ 60 เรียงตามลำดับความสำคัญจากค่าร้อยละความถี่ คือ 1. ครูของฉันช่วยเหลือแนะนำการเรียนของฉันเสมอ 2. ครูของฉันจะอธิบายเสมอไม่ว่าฉันจะตอบถูกหรือผิด 3. ครูของฉันมีอารมณ์ดีในการสอน 4. ครูของฉันสนใจที่จะดูแลฉันขณะทำแบบฝึกหัด 5. ครูของฉันยกตัวอย่างให้เข้าใจอย่างชัดเจน 6. ครูของฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน 7. ครูของฉันฝึกให้ฉันทำงานด้วยความคิดของตนเอง 8. ครูของฉันอธิบายให้เข้าใจในการเรียนอย่างชัดเจน 9. ครูของฉันให้ฉันเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ น่าสนใจ และ 10. ครูของฉันจัดกิจกรรมให้ฉันเรียนรู้อย่างสนุกสนาน

5. ความคิดเห็นของผู้นิเทศที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเหมาะสมกับการปฏิรูปการเรียนรู้ 2 ด้าน คือ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุดทำให้กระบวนการแก้ปัญหา มีความชัดเจน โดยใช้นวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนได้รับผลประโยชน์ทางการศึกษาคือ เกิดการพัฒนาคนพัฒนางานมีทีมงานที่เข้มแข็งช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้โรงเรียนมีศักยภาพในการทำงานสูง ผู้บริหารโรงเรียน ได้รับประโยชน์ คือ สามารถใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสร้างทีมงานในโรงเรียนได้ ศิษยานิเทศก์ได้รับประโยชน์ คือ สามารถพัฒนางานในความรับผิดชอบโดยตรงให้ก้าวหน้า การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพทั้ง 5 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 ครูผู้สอนสังเกตการณ์สอนซึ่งกันและกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า

1.1 ด้านความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศการสอน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ การประชุมกลุ่มการแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมา คือ กระบวนการและขั้นตอนการประเมินผลทักษะการอ่าน ลำดับที่สาม คือ กระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาทักษะการอ่าน และลำดับสุดท้าย คือ การหาแนวทางพัฒนาพร้อมกำหนดคนวัตกรรมการพัฒนาการสอนภาษาไทย สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2550 : 20)

กล่าวไว้ว่ากระบวนการนิเทศ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน ปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคุณภาพ โดยดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และการประเมินผลและรายงานผล และ สอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญพร ลำไย (2547 : 57) ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและ การนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถม พบว่า หลังจากครูผู้สอน ได้รับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนโดยผู้บริหาร ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 ด้านการนำความรู้จากการนิเทศมาปฏิบัติ พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการนำความรู้จากการนิเทศมาปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ การพัฒนาทีมงานทั้งในด้านความรู้ความคิดและด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่เสมอ รองลงมา คือ ความสามารถนำผลการสังเกตการณ์สอนมาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับที่สาม คือ ความสามารถวางแผนการพัฒนาการสอนโดยจัดทำโครงการ พัฒนาการสอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลำดับสุดท้าย คือ ความสามารถดำเนินการพัฒนา ผู้เรียนด้วยเทคนิควิธีได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชัย บ่อคำ (2547 : 45) ได้ศึกษา กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้ แฟ้มสะสมงานของครูประถมศึกษา พบว่า หลังนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ครูมีความรู้ความเข้าใจใน การประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีคะแนนการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก มีความสามารถในการประเมินผล และเขียนรายงานผลการประเมินผลอยู่ในระดับดีมาก มีความคิดเห็นต่อการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนา วิชาชีพช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองและทีมงาน ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบและมีศักยภาพมากขึ้น

1.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนพบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ การแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยความร่วมมือของ เพื่อนครู รองลงมา คือความสามารถวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน ลำดับ ที่สาม คือ การนำข้อจำกัดของการทำงานมาร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาโดยเพื่อนครูแบบร่วมมือกัน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และลำดับสุดท้าย คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับทราบปัญหาและ ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา กานิชวงษ์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยใช้การนิเทศร่วมมือกัน โดยดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2. กำหนดทางเลือก และการวางแผนการดำเนินการ 3. การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม 4. ปฏิบัติตามแผน และ 5. สรุปและ รายงานผล พบว่า ครูประถมศึกษามีสมรรถนะด้าน ความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนสูงขึ้น ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง

การพัฒนาการเรียนการสอนตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า สมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายร่อนทองมงคล จำนวน 10 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนา ($\bar{X} = 48.12$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 35.76$) และมีร้อยละความก้าวหน้าร้อยละ 12.36 สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำเย็น เหลือประเสริฐ (2547 : 51) ได้ศึกษาการนิเทศแบบคลินิกเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของครูประถมศึกษา พบว่า หลังการนิเทศครูมีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ที่มีต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ได้รวบรวมและวิเคราะห์ผลการสอนในปีที่ผ่านมา ทราบปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขการเรียนการสอน ทราบจุดที่จะพัฒนาการเรียนการสอน สามารถร่วมมือกับเพื่อนครูในการพัฒนานักเรียน ทราบวิธีการที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหา สามารถปฏิบัติการพัฒนาตามขั้นตอนได้ถูกต้อง สามารถปฏิบัติการพัฒนาตามขั้นตอนได้ถูกต้อง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสูงขึ้น สามารถเขียนโครงการพัฒนาให้ตรงกับสภาพปัญหา สามารถวิเคราะห์ผลการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถรายงานผลการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล พลับจ้อย (2550) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พบว่า ครูมีความคิดต่อกระบวนการนิเทศว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ ควรประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศการดำเนินการปฏิบัติงาน การประมวลกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต และการปรับปรุงแก้ไข โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการนิเทศภายในโรงเรียน

4. ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยชั้น 6 หลังจากการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งในทุกกิจกรรมมากกว่าร้อยละ 60 เรียงตามลำดับความสำคัญจากค่าร้อยละความถี่ คือ 1. ครูของฉันช่วยเหลือแนะนำการเรียนของฉันเสมอ 2. ครูของฉันจะอธิบายเสมอไม่ว่าฉันจะตอบถูกหรือผิด 3. ครูของฉันมีอารมณ์ดีในการสอน 4. ครูของฉันสนใจที่จะดูแลฉันขณะทำแบบฝึกหัด 5. ครูของฉันยกตัวอย่างให้เข้าใจอย่างชัดเจน 6. ครูของฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน 7. ครูของฉันฝึกให้ฉันทำงานด้วยความคิดของตนเอง 8. ครูของฉันอธิบายให้เข้าใจในการเรียนอย่างชัดเจน 9. ครูของฉันให้ฉันเรียนรู้ในสิ่งใหม่น่าสนใจ และ 10. ครูของฉันจัดกิจกรรมให้ฉันเรียนรู้อย่างสนุกสนาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา กานิชวงษ์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยใช้การนิเทศร่วมมือกัน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของครูว่าทำให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ไม่เครียด ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และได้ทำกิจกรรมหลากหลาย และผู้นิเทศมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบร่วมมือกันมีผลโดยตรงต่อครู เนื่องจากการนิเทศร่วมมือกัน เป็นความร่วมมือกันของผู้นิเทศและครู ทำให้ครูมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความมั่นใจ และทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่สามารถปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้สำเร็จ

5. ความคิดเห็นของผู้นิเทศที่มีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเหมาะสมกับการปฏิรูปการเรียนรู้ 2 ด้าน คือ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุดทำให้กระบวนการแก้ปัญหา มีความชัดเจน โดยใช้นวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้นการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพนี้เหมาะสม เพราะการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันมุ่งหมายให้หลายๆฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ปัจจุบันและอนาคตเป็นยุคการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกันในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน เพราะไม่มีครูที่แห่งใดจะเข้าใจปัญหาเท่ากับครูที่สอนในระดับชั้นใกล้เคียงกัน ห้องคิดกัน และเคยสอนนักเรียนชั้นเดียวกันย่อมจะหาทางส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามสภาพปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ อุคมทรัพย์ (2551) ได้ศึกษาการจัดการจัดกิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า การสังเกตการณ์สอน มีการสังเกตการณ์สอนเพื่อส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และมีการส่งเสริมให้ครูเขียนเอกสารบทความทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเป็นผลงานสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ

การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ทางการศึกษา พบว่า ครูผู้สอน ได้รับผลประโยชน์ทางการศึกษาคือ เกิดการพัฒนาตนเองพัฒนางานมีทีมงานที่เข้มแข็งช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้โรงเรียนมีศักยภาพในการทำงานสูง มีเพื่อนครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ เมื่อมีปัญหาก็สามารถขอคำปรึกษาจากกลุ่มเพื่อนได้ทันทีและได้รับทราบเทคนิควิธีที่หลากหลายจากเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในตนเองในการจัดการเรียนการสอน รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและสามารถนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือวิธีพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มาพัฒนานักเรียนที่ตนรับผิดชอบให้มีศักยภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา กานิชวงษ์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยใช้การนิเทศร่วมมือกัน พบว่า ผู้นิเทศมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบร่วมมือกันมีผลโดยตรงต่อครู เนื่องจากการนิเทศร่วมมือกัน เป็นความร่วมมือกันของผู้นิเทศและครู ทำให้ครูมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความมั่นใจและทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่สามารถปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้สำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลียว นัยนา (2552) ได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ครูได้รับทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการและดำเนินการนิเทศภายใน สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศควรสอดคล้องกับสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

ผู้บริหารโรงเรียน ได้รับประโยชน์ คือ สามารถใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสร้างทีมงานในโรงเรียนได้ ทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีระบบ และมีกระบวนการที่ชัดเจน เมื่อบุคลากรในโรงเรียนสามารถจัดการนิเทศด้วยตนเอง ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเสงี่ยม โชติรักษ์ (2550) ได้ศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านหนองบัวและครูฝ่ายวิชาการได้ทำกรนิเทศภายในรูปแบบคลินิกให้ครบกระบวนการตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ ขณะที่ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนบ้านหนองบัว

ศึกษานิเทศก์ได้รับประโยชน์ คือ สามารถพัฒนางานในความรับผิดชอบโดยตรงให้ก้าวหน้า มีทีมงานที่พร้อมจะให้ความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการและเป็นการเรียนรู้งานใหม่ ๆ ไปในตัว ซึ่งรูปแบบการนิเทศที่สามารถพัฒนาได้ตรงตามความต้องการและศักยภาพของผู้รับการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของเสงี่ยม โชติรักษ์ (2550) ได้ศึกษากการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า นิเทศสังเกตการสอนด้วยตนเอง กระบวนการสอนยึดวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ กำหนดวิธีการสังเกต และประชุมปรึกษาหารือเฉพาะครูกับผู้นิเทศ ซึ่งรูปแบบการนิเทศที่สามารถพัฒนาได้ตรงตามความต้องการและศักยภาพของผู้รับการนิเทศ

การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพทั้ง 5 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 ครูผู้สอนสังเกตการณ์สอนซึ่งกันและกัน ครูผู้สอนได้รับประโยชน์ คือ มองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยในการสอนของตนเองและเพื่อนร่วมงาน สามารถให้คำปรึกษาซึ่งกันและกันได้ระหว่างทีมงาน อีกทั้งมีความเข้าใจและไว้วางใจกันมากขึ้นสามารถจะปรึกษาหารือในเรื่องการสอนได้อย่างสนิทใจ ไม่กลัวเสียหน้าและมีทีมงานที่เข้มแข็งทำให้เกิดพลังในการทำงาน เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดีบัวโชติ (2549) ได้ศึกษากการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเอกชนในพระราชสำนัก ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลความคิดเห็นและความพึงพอใจ และการสรุปผลการดำเนินการเพื่อการปรับปรุง พบว่าครูผู้สอนได้รับประโยชน์ คือ มองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยในการสอนของตนเองและเพื่อนร่วมงาน สามารถให้คำปรึกษาซึ่งกันและกันได้ระหว่างทีมงาน อีกทั้งมีความเข้าใจและไว้วางใจกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ สามารถช่วยเหลือแนะนำให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยคิดหาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนได้ตามสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการเพิ่มเทคนิคการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพให้กับครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพทำให้เกิดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการพัฒนาคู ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและผู้นิเทศภายในโรงเรียนควรให้ความสำคัญ และช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษา รวมถึงการให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการสร้างภาวะผู้นำและมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้เทศภายในให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการทดลองวิธีการนิเทศการสอนในรูปแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพกับวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการนิเทศการสอนในรูปแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพกับการนิเทศโดยผู้บริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนและครูผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา กานิชวงษ์. (2547). การพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยใช้การนิเทศร่วมมือกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กุลวดี บัวโชติ. (2549). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเอกชนในพระราชสำนัก. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จรรยา ลำไย. (2547). การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- น้ำเย็น เหลือประเสริฐ. (2547). การนิเทศแบบคลินิกเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประมวล พลับจ้อย. (2550). รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 432 412 สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์ชัย บ่อคำ. (2547). กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2554). รายงานการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน. หน่วยศึกษานิเทศ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2550). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- เสีี่ยม โชติรักษ์. (2550). การนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- อาทิตย์ อุดมทรัพย์. (2551). การจัดกิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.**

Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

Spears, Harold. (1967). **Improving the Supervision of Instruction.** New York : Prentice-Hall Inc.,